

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

Факультет дошкільної, початкової освіти та мистецтв

імені Валентини Волошиної

Кафедра початкової освіти

Кваліфікаційна робота

на тему: «**Особливості використання європейських практик виховання дітей в зеленому середовищі в освітньому процесі Нової української школи**»

Студентки 2 курсу МАПЗД групи

Галузі знань : 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальності:013 Початкова освіта. Дошкільна освіта.

Мельник Наталії Миколаївни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне
джерело

Науковий керівник :
Кушнір Антоніна Олександрівна
кандидат педагогічних наук,старший викладач

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Вінниця – 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАКТИК ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В ЗЕЛЕНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
1.1. Значення освіти для організації зеленого виховання, його основні принципи.....	
1.2. Користь зеленого виховання для розвитку дітей.....	
1.3. Європейські практики виховання дітей в зеленому середовищі.....	
1.4. Виклики та перешкоди у впровадженні європейських практик виховання в Україні.....	
1.5 Рекомендації щодо впровадження європейських практик виховання дітей в Україні.....	
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАКТИК ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В ЗЕЛЕНОМУ СЕРЕДОВИЩІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	
2.1. Організація зелених зон в школах (константувальний експеримент)	
2.2. Використання інтерактивних технологій в зеленому середовищі (формувальний експеримент).....	
2.3. Оцінювання результативності виховання дітей в зеленому середовищі (контрольний експеримент).....	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	

Актуальність дослідження. В сучасному світі все більшої уваги приділяється екологічному вихованню дітей, залученню їх до активної участі у збереженні природи та створенні здорового зеленого середовища. Україна, прагнучи впровадити інноваційні підходи в освітній процес, розпочала реформування шкільної системи на основі Нової української школи. При цьому, використання європейських практик виховання дітей в зеленому середовищі може стати важливим елементом реалізації цих змін.

Мета дослідження. Основною метою даної дипломної роботи є вивчення особливостей використання європейських практик виховання дітей у зеленому середовищі в освітньому процесі Нової української школи. Для досягнення цієї мети були поставлені такі **завдання**:

1. Визначити концепцію зеленого середовища як складової виховання дітей.
2. Проаналізувати основні принципи Нової української школи та їх відповідність зеленому середовищу.
3. Дослідити європейські практики виховання дітей у зеленому середовищі.
4. З'ясувати можливості та перешкоди впровадження європейських практик виховання дітей в зеленому середовищі в освітньому процесі Нової української школи.
5. Розробити рекомендації щодо використання європейських практик виховання дітей у зеленому середовищі в освітньому процесі Нової української школи.

Введення європейських практик виховання дітей у зеленому середовищі в освітній процес Нової української школи може сприяти формуванню екологічно свідомого покоління та розвитку екологічної освіти в Україні. Дослідження європейського досвіду та аналіз його відповідності принципам Нової української школи є кроком у впровадженні цих практик українською освітньою системою. Результати дослідження та розроблені рекомендації можуть бути використані педагогами та управліннями в галузі освіти для покращення процесу виховання дітей та формування їх екологічної свідомості.

У подальших розділах дипломної роботи будуть розглянуті теоретичні аспекти зеленого середовища, принципи Нової української школи, європейські практики виховання дітей у зеленому середовищі, а також можливі аналізи та перешкоди впровадження цих практичних систем української освіти. На кінець ми надамо рекомендації щодо використання європейських практик виховання дітей у зеленому середовищі в освітньому процесі Нової української школи.

Об'єкт дослідження – використання європейських практик виховання дітей в зеленому середовищі в освітньому процесі Нової української школи.

Предмет дослідження – методи та прийоми використання європейських практик виховання дітей в зеленому середовищі в освітньому процесі Нової української школи.

Для розв'язання поставлених завдань у процесі дослідної роботи були застосовані такі **методи дослідження**:

1. Теоретичні методи:

–аналіз та синтез у вивченні психолого-педагогічної та методичної літератури з проблеми дослідження;

–узагальнення результатів дослідження.

2. Емпіричні методи:

–спостереження за діяльністю дітей та вихователів;

–педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний);

–діагностика стану сформованості використання європейських практик виховання дітей в зеленому середовищі;

–математична обробка даних.

Експериментальна база дослідження.

Базою для організації дослідження стала ЗЗСО-СЗШ І-ІІІ ст. - ДНЗ с. Бондурі. Був обраний 3 клас ,вік 8 років. У даному класі число дітей становить -8. Експеримент тривав на протязом 2 тижнів .Для проведення цього експерименту ми застосували різнобічний підхід, збираючи дані в різних формах і ретельно їх аналізуючи. Найважливіший аспект нашого експерименту стосувався академічної успішності 8 учнів школи в с. Бондурі.

Апробація результатів дослідження

Апробація результатів дослідження здійснювалась на IV міжнародної науково-практичної конференції «духовно-інтелектуальне виховання і навчання в XXI столітті», яка відбулась 27 жовтня 2023 року.«Європейський досвід виховання дітей в зеленому середовищі.»

У статті досліджено європейський досвід виховання дітей в зеленому середовищі. Проаналізовано аспекти розвитку та виховання дітей у зеленому середовищі. Розглядаються методи та підходи, які використовуються в Європейських країнах у природному середовищі. Охарактеризовано стан використання зеленого середовища в Україні. Досліджено вплив зеленого середовища на фізичний та психічний розвиток молодших школярів.

ВИСНОВКИ

У дослідженні було здійснено аналіз концепції зеленого середовища як складової виховання дітей, враховуючи сучасні соціокультурні виклики та педагогічні підходи. Визначено, що зелене середовище не лише впливає на фізичне здоров'я дітей, але й є ключовим чинником для їхнього повноцінного психосоціального розвитку.

Основні принципи Нової української школи були ретельно проаналізовані в контексті їх відповідності зеленому середовищу. Зазначено, що українська освітня реформа визнає важливість створення сприятливого середовища для розвитку та виховання особистості.

Європейські практики виховання дітей у зеленому середовищі стали об'єктом детального дослідження. Проаналізовано кращі педагогічні підходи, які дозволяють впроваджувати зелене виховання в освітніх установах.

Результати дослідження вказують на існуючі можливості та перешкоди впровадження європейських практик виховання дітей в зеленому середовищі в умовах Нової української школи. Серед перешкод виділяється відсутність чіткого законодавчого та методичного забезпечення, а також фінансові труднощі.

На основі отриманих результатів були розроблені конкретні рекомендації щодо використання європейських педагогічних інновацій виховання дітей у зеленому середовищі в освітньому процесі Нової української школи. Ці рекомендації враховують основні виклики та можливості, які впливають з контексту української освітньої системи та сучасних тенденцій у вихованні дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авершин А. О., Яковенко Т. В. Формування критичного мислення у студентів інженерно-педагогічних ВНЗ. *Збірник наукових праць: Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2009. №24 – 25. 134 – 145с.
2. Баюрко Н .В. Використання інтелектуальних карт на уроках біології та екології у старшій школі//*Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* Випуск 57 . С. 24-30с.
3. Вайнстейн М. Каркас для критического мышления. *Постметодика*, 2005. № 2 (60). 42–45с.
4. Вакалюк Т. А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в загальноосвітніх школах для підвищення якості освіти / Вакалюк Т. А., Шевельова М. К. // *Інформаційно-комунікаційні технології як засіб підвищення якості освіти/ Зб. наук. гр.* [ред. кол.: В.Є. Берека (гол) та ін.].Хмельницький: Видавництво ХОІППО, 2015. 40 – 45с.
5. Ващенко Л. С. Про результати вивчення стану критичного мислення ліцеїстів / Л. С. Ващенко // *Біологія і хімія у рідній школі*. 2017.№ 2. 42–46с.
6. Воскобойникова Н.О. Використання методу крос сенс на уроках біології з метою активізації пізнавальної діяльності учнів URL <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-z-vikoristannya-metodu-krossens-na-urokah-biologi-154764.html> (дата звернення06.10.2023)
7. Власенко Н. Екологічне виховання в Новій українській школі. Київ: ТОВ Видавництво «Нова школа», 2017. 256 с.
8. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П. Критичне мислення: як цього навчати. Науково-методичний посібник. Х.: Основа Тріада, 2007. 112с.
9. Вукіна Н. В., Дементієвська Н. П., Сущенко І. М. Критичне мислення: як цьому навчати: Науково-методичний посібник / За наук. ред. О. І. Пометун. Харків, 2007. 190 с.
10. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям/С.У. Гончаренко. Київ, Вінниця: ДОВ Вінниця, 2008. 278 с.
11. Гончарова Л. В. Інтегрований урок як напрям інтерактивного

навчання. // Біологія, № 3, 2006. 27 – 31с.

12. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: посібник/ 2-ге вид., допов. Київ: Академвидав, 2012.

13. Державний стандарт базової середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16>

14. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій/ Автор-укладач Н.П. Наволокова. 2-ге вид. Х.:Основа , 2012. 176с.

15. Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник. URL: <http://poippo.pl.ua/file/book/innovac%20surotenko%201.pdf> (дата звернення 06.10.2023)

16. Інноваційні педагогічні технології у системі непевної професійної освіти. Монографія: за ред. С.С.Вітвицької, доктора педагогічних наук, професора. Житомир: Полісся, 2015. 368с. Іваненко М. Природоорієнтована освіта: шлях до сталого майбутнього Київ: Фонд «Зелений світ», 2019. 120 с.

17. Ковальчук В.І. Інноваційні підходи до організації навчального процесу / В.І. Ковальчук. К.: Шкільний світ, 2011. 128 с

18. Козаченко Н. Критичне мислення: філософія та педагогіка. Актуальні проблеми духовності. 2021. Вип. 22. 251-271с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdu_2021_22_15 (дата звернення 06.10.2023)

19. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навчально-методичний посібник для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. 60с.

20. Кловак Г.Т. Основи педагогічних досліджень: навч. посіб. / Г.Т.Кловак Чернігів: Чернігівський державний центр науково-технічної і економічної інформації, 2003. 260 с.

21. Коваленко О.І. Вплив природи на когнітивні функції сільських школярів. Київ: Видавництво Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2019. 86 с.

22. Коваленко П. Навчання на досвіді в українських школах. Київ: Український центр оцінювання якості освіти, 2017. 208 с.

23. Комарницька Т. Інноваційні технології. Використання на уроках теоретичного навчання //Профтехосвіта, 2020, №3(135). 8-19с.
24. Корольчук М. С. Теорія і практика професійно-психологічного відбору / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. К.: НікаЦентр, 2012. 532 с.
25. Критичне мислення: ключові характеристики та вправи для його розвитку. URL: <http://etwinning.com.ua/content/files/659841.pdf> (дата звернення 06.10.2023)
26. Критичне мислення в епоху інформаційних війн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://youtu.be/pNjdMnw9Q6Y>
27. Критичне мислення: сутність, пошуки, досвід. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.slideshare.net/metod_1/ss-43423651
28. Кругляк М. І. Критичне мислення. Матеріали III частини онлайн-курсу Логіка, аргументація, критичне мислення / М. І. Кругляк . Київ, 2021. 193с.
29. Ліпман М. Чим може бути критичне мислення //Вісник програм шкільних обмінів. 2006. №27. 17–18с.
30. Ліпман М. Критичне мислення: чим воно може бути? // Постметодика, 2005, №2(60) 33-41с. – Режим доступу: <http://poippo.pl.ua/pm/pdf-1-f-w/PM-60.pdf>
31. Макаренко В. М., Туманцова О. О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. Харків:Основа:Тріада +, 2008. 293с.
32. Матяш Л.А. Біологічні кроссенси URL: <https://naurok.com.ua/biologichni-krossensi-142874.html> (дата звернення 06.10.2023)
33. Мохнюк О. Розвиток критичного мислення учнів ПТНЗ на уроках економіки / О. Мохнюк // Інноваційний досвід у професійнотехнічній освіті: щомісячний науково-методичний веб-журнал. 2010. № 6. 106-109с. URL: http://proftekhosvita.org.ua/static/files/journal_PTO_06.pdf. (дата звернення 14.10.2022)
34. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All (дата звернення: 12.09.2022)
35. Навчальний календарик розвитку критичного мислення. Робочий зошит для дітей старшого дошкільного віку / Степанова Н. М. Київ: Академія

української преси, Центр вільної преси, 2020. 73 с.\

36. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі : схвалено Указом Президента України від 25 травня 2020 року № 195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>

37. Національний план заходів щодо неінфекційних захворювань для досягнення глобальних цілей сталого розвитку : затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 липня 2018 р. № 530-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2018-%D1%80#Text>

38. Новиков Д.А. Статистические методы в педагогических исследованиях (типовые случаи)/ Д.А. Новиков. М.:МЗ Пресс,2004.67 с.

39. Опитувальник Google form «Місце та значення зелених зон у школі». URL:https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdvUahsjY1hc3_78AgBu5S0illkbR0htBHn0qvUjsX9NHOKWA/viewform?usp=sf_link

40. Петренко І.В. Зелені зони та психічне здоров'я учнів. Київ, Міленіум, 2017. 150 с.

41. Півненко, Ю., Прус, С. Сучасний інструментарій вчителя основ здоров'я: компетентнісно орієнтовані завдання : навч.-метод. посібник. Запоріжжя : СТАТУС, 2021. 116 с.

42. Пометун О. І. Основи критичного мислення: навчальний посібник для учнів старших класів загальноосвітньої школи / О. І. Пометун, Л. М. Пилипчатіна, І. М. Сущенко, І. О. Баранова. Тернопіль: Навчальна книга, Богдан, 2010.216 с.

43. Пометун О.І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод.посіб. К., 2020. 104с

44. Пометун О.І., Пилипчатіна Л.М., Сущенко І.М., Баранова І.О.. Основи критичного мислення: посібник для учнів 10 (11) класів загальноосвіт. навч. закл.. – Київ: Освіта, 2016. 192 с.

45. Пометун О.І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2004. 192с.

46. Пометун О.І., Сущенко І.М. Навчаємо мислити критично. Посібник для вчителів. Д.:Ліра, 2016. 144 с.

47. ПометунО., Сущенко І., Основи критичного мислення: методичний

посібник для учителів.Д.:Ліра, 2016. 140с.

48. Пометун О.І., Сущенко І.М. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи: методичний посібник для вчителів. Київ, 2018. 96 с.

49. П'ять порад щодо критичного мислення TED Ed URL: <https://www.youtube.com/watch?v=TnjDh2vQt3Y> (дата звернення: 06.10.2023)

50. Роззавко А. Технології критичного мислення. Уроки економіки в закладах професійної (професійно-технічної) освіти//Профтехосвіта, 2020, №4(136) 72-77с.

51. Ромась А.В., Барна Л.С. Формування критичного мислення школярів на уроках біології. Матеріали наукових читань, присвячених 120-річчю відкриття подвійного запліднення у покритонасінних рослин професором Університету святого Володимира С. Г. Навашиним. Тернопіль : Вектор, 2019. 174–176с.

52. Солошко Н. Методика критичного мислення як інструмент самостійного опанування навчального матеріалу// Всесвітня література, 2005. №2. 21с.

53. Сучасний урок у початковій школі. 33 уроки з використанням технології критичного мислення//Упоряд. Г.О.Ярош, Н.М. Седова. Х.:Основа, 2005. 240с.

54. Терно С. О.Критичне мислення–сучасний вимір суспільствознавчої освіти /С. О. Терно. Запоріжжя: Просвіта, 2009. 268 с.

55. Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти: Наказ МОН України від 19.02.2021 № 235. URL: <https://drive.google.com/file/d/1b9Xkh0UQHаX52охTz6ZzMgm9WUurHadb/view>

56. Ягенська Г.В. Урізноманітнення завдань як засіб реалізації компетентнісного підходу донавчання біології у школі / Ягенська Г. // Біологія і хімія в рідній школі, 2018. №1. 13-20с.
57. Ярош О., Седова М. Сучасний урок у початковій школі. 33 уроки з використанням технології критичного мислення. Харків: Основа, 2005. 240с.
58. Facione P. A. Critical thinking: A statement of expert consensus for purposes of educational assessment and instruction – The Delphi report. Millbrae, CA: California Academic Press. (1990).
59. Lipman M. Critical Thinking: What Can it Be? Educational Leadership. 1988. № 46(1), pp. 38-43.
60. Paul R., Binker A., Martin D. & Adamson K. Critical Thinking Handbook. Santa Rosa, CA: Foundation for Critical Thinking, 1995. p. 56.
61. Spielberger, C. D., Edwards, C. D., Lushene, R., Montuori, J., & Platzek, D. (2016). «State-Trait Anxiety Inventory for Children.» Mind Garden. [Link to the test](<https://www.mindgarden.com/145-state-trait-anxiety-inventory-for-children>).
62. Varni, J. W., Seid, M., & Kurtin, P. S. (2021). «PedsQL 4.0: Reliability and validity of the Pediatric Quality of Life Inventory version 4.0 generic core scales in healthy and patient populations.» Medical Care, 39(8), 800-812.